

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

תיק 5712/15

בבית הדין הרבני האזורי באר שבע

לפני כבוד הדיינים:

הרב אהרן דרשביץ – אב"ד, הרב עובדיה חפץ יעקב, הרב אברהם צבי גאופטמן

התובעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד הגר קליין)
נגד
הנתבע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד רונן דינצי)

הנדון: פשרה בתביעת כתובה בטענה שהבעל זלזל בה והוציא עליה שם רע

פסק דין

הצדדים היו נשואים במשך כחמש עשרה שנה. במהלכן, פתחה האשה ארבעה תיקי גירושין. לבעל אלו היו נישואים שלישיים (כאשר התגרש פעמיים מאשתו הראשונה), בעוד שלאשה אלו נישואיה הראשונים. בפנינו תביעתה של האשה לכתובה בסך 26,000 דולר (נכון להיום כ- 90,000 ₪).

לטענת האשה, היתה כמו "שפחה" של הבעל. סבלה במשך השנים מאלימות פיזית, מדיבורים פוגעניים "מילים של רחוב", מיחסי אישות שלא בהסכמה, מקמצנות, כמו"כ היה נעדר מהבית ונוסע לאחותו לתקופות ממושכות. עוד טענה כי הבעל גנב ממנה שיקים. בתגובה, הכחיש הבעל את טענות האשה. לטענתו, לא הציגה כל ראיה, מלבד העובדה שהגישה תלונה למשטרה, לאחר שהבעל עצמו התלונן נגדה שאימה עליו כי תהרוג אותו.

מנגד הבעל עמד על כך שהאשה אינה זכאית לכתובה. לדבריו, סבל מהאשה "שבעה מדורי גיהנם". הגדיל הבעל וטען כי האשה עסקה בפריצות בעבר. את דבריו ביסס על סמך העובדה שמספר שנים אחר נישואיו נודע לו שהאשה התגוררה ברחוב הירקון, "ידוע שיש שם בית בושת. זה היה העבודה שלה". עוד טען טענות כנגדה, חלקן בענייני כספים.

בירור הדין

א. אשה התובעת גירושין אינה מפסידה בהכרח כתובתה
כתב הטור (סימן קיח):

"מי שהיא תובעת לבעלה לגרשה ויצאו הגירושין ממנה, אין לה מן הדין לגבות זולתו מה שהיא טוענת ויתברר מסכום נדוניתה... בענין כזה אמרו חכמינו ז"ל כי כתב לה אדעתא למיקם קמיה, אדעתא למיפק ולמיסב לא כתב לה".

בנדוננו אמנם האשה היא זו שתבעה גירושין ארבע פעמים במהלך חיי הנישואין, אך כדי להפסידה כתובתה, ישנו תנאי נוסף, והוא "שיצאו הגירושין ממנה", דהיינו שהיא היתה הגורם לקרע שאינו ניתן לאיחוי בחיי הנישואין. ראיה לדבר מצינו בגמרא בכתובות (לט ע"ב), וז"ל:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

"תניא איך: אף על פי שאמרו אונס נותן מיד, כשיוציא הוא אין לה עליו כלום [פרש"י: "ולא אמרינן אין קנסה תחת כתובתה שהרי לאביה נותן מיד, אלא כסף קנסה הוא כתובתה, וכן אם מת יצא כסף קנסה בכתובתה]. כשיוציא, מי מצי מפיק לה? [לא יוכל לשלח כתיב], אימא: כשתצא היא אין לה עליו כלום [אם יצתה מאליה ותבעה הימנו גט]".

לדברי הגמרא, כאשר תובעת האשה גט ממי שאנס אותה ונישאה לו, אינה זכאית לכתובה, מפני שהקנס שכבר שילם לה נחשב כתשלום כתובתה. והנה אם נאמר שכל אימת שהאשה תובעת גט, הפסידה כתובה, מפני מה צריך לתלות את אי זכאותה לכתובה בקנס שכבר קיבלה, הרי בין כך אשה התובעת גירושין, אינה זכאית לכתובה, אלא על כרחך צריך לומר שגם אשה שתובעת גירושין, אם הגירושין לא יצאו ממנה אלא בגרמת הבעל, לא איבדה כתובתה.

בנדר"ד אם נקבל את טענות האשה על אלימותו של הבעל ואופן התנהלותו בחיי הנישואין, אזי ניתן לקבוע בבירור כי הבעל הוא האשם בגירושין. אך מאחר שאין בידינו ראיות לטענותיה של האשה, איננו יכולים להוציא ממון מהבעל על סמך התרשמות בלבד, כאשר האשה היא זו שתבעה גירושין.

ב. מוציא שם רע על אשתו

אמנם בנדרוננו טענותיו של הבעל עצמו, הן אלו שמחייבות אותו בתשלום מלא של הכתובה.

לדברי הבעל, לא רצה להמשיך לחיות עם האשה לאחר ששמע ממישהו באחת מהרצאותיו כי האשה התגוררה ברחוב הירקון, "שם יש בית בושת גדול", נימק הבעל. לדבריו, הדבר שמנע ממנו לפתוח תיק גירושין הוא הבושה, עקב היותו מרצה בארגון חשוב, ומטפל בזוגות. "פרשתי ממנה הרבה שנים בגלל זה", עוד סיפר הבעל כי בשל כך חיו בחדרים נפרדים עם מנעול.

יוצא אפוא, כי כבר חמש שנים לאחר הנישואין, הבעל הוא זה שרצה להתגרש, אף שלא פתח תיק מחמת הבושה. יתירה מכך, לדבריו פרש מאשתו וחי בחדר נפרד עם מנעול, דבר שיש בו מרידה מתשמיש, ואם נקבל דבריו, בפנינו הודאת בע"ד על חיובו בכתובה. אולם האשה מכחישה את דבריו שפרש ממנה וטענה שרק בתקופה האחרונה חי בחדר נפרד עם מנעול.

מכל מקום, אין חולק כי במשך שנים התייחס לאשתו כאל פרוצה, האשה טענה שסבלה מניבולי פה וקללות שהפנה כלפיה, ככל הנראה מפני שהגיע למסקנה כי עובדת היותה גרה ברחוב מסוים, מצביעה על כך שעסקה בפריצות. הבעל עצמו הודה שהתייחס אליה ככזאת, ולכן חי בחדר נפרד, לדבריו.

ביה"ד דוחה את טענותיו של הבעל מכל וכל. התרשמותנו הברורה כי האשה הניצבת בזה הינה אשה כשרה וצנועה, ודבריו הבלתי מבוססים של הבעל הינם בגדר "מוציא שם רע". אין ספק, כי אדם המתייחס בחוסר כבוד אל אשתו במשך שנים, וטוען כן לאורך כל הדיון בביה"ד, הוא הגורם לגירושין, ועליו לשלם את הכתובה במלואה.

סמך מסוים לדבר מצינו בדברי הראשונים שביארו את עונשו של המוציא שם רע על אשתו, שמתחייב לשלם מאה כסף.

כתב הרמב"ן (דברים פרק כב פסוק יט):

"וטעם וענשו אתו מאה כסף - אחרי המלקות הנדרש "מויסרו אותו" (כתובות מו א). כי המנהג לכתוב לבתולה מוהר חמשים כסף, והנה זה הוציא עליה שם רע בעבור ששנאה ורצה להוציאה בלא כלום ולכן ענשו הכתוב במאה כסף,

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כי התורה תעניש בכפל, כענין שנים ישלם (שמות כב ג). אף על פי שהכתובה מדבריהם, למי שיתנה עמה, או ישאנה סתם, אבל המנהג היה לכתוב מוהר לבתולות, כמו שנאמר (שם שם טז) כמהר הבתולות והרוב יעשו כן. ואם לא היתה כתובה לאשה הזאת, למה ישים עליה עלילות דברים מפני שבא עליה ושנאה, יכתוב לה גט ויפטר ממנה, דכתיב (מלאכי ב טז) כי שנא שלח.

כלומר, מאחר שרצה הבעל להפסידה כתובתה ע"י הוצאת שם רע, יש לחייבו בכפל כתובה, כי התורה תעניש בכפל, כפי שמצינו אצל גנב שמשלם כפל. ומאחר שהמנהג היה לכתוב לאשה חמישים כסף, וזהו "מוהר הבתולות", על כן ייענש בתשלום מאה כסף.

כך גם ביאר הרמב"ם בספרו מורה הנבוכים (חלק ג פרק מט):

"ושכתובת כל אשה כדין כל שכר שכיר, ואין הפרש בין כובש שכר שכיר ומי שיכבוש חקי אשתו, ואין הפרש בין עושק שכיר או מתעולל עליו להוציא מבלי שכירות, או שיעשה כן עם אשתו עד שיוציאנה מבלי מוהר. הלא תסתכל ברוב יושר אלו החוקים ומשפטים צדיקים איך שפטו במוציא שם רע, והוא כי אין ספק כי זה האיש הרע לא אהב אשתו אשר הוציא עליה שם רע, ולא מצאה חן בעיניו, ואילו היו רוצה לגרשה כדין כל מגרש אשתו לא היה לו מונע מזה, אך היה מתחייב לתת לה חוקה הראוי לה, ושם לה עלילות דברים כדי להפטר ממנה בלא תשלומין, והוציא עליה דבה ודבר שקר להחזיק בחקיה שיש לה עליו והוא חמשים כסף כי זהו מוהר הבתולות הקצוב בתורה, ומפני זה גזר עליו הש"י לשלם מאה כסף (כי זהו מוהר הבתולות), נמשך אחר העקר אשר ירשיעון אלהים ישלם שנים לרעהו, וכדין עדים זוממין כמו שבארנו, כן זה המוציא שם רע חשב להפסידה חמשים כסף הראויים לתת לה, ישלם מאה, זהו ענשו על שהיה כובש חוקה הראוי לה והשתדלו להחזיק בו, והיה ענשו על שפחת מעלתה והוציא עליה קול הזנות, שהיו פוחתין מעלתו כשהכוחו ברצועה, כאמרו ויסרו אותו, והיה עונש על בחירתו התאוה ובקשו ההנאה לבד, שנתחייב להחזיק בה עולמית, לא יוכל שלחה כל ימיו, כי לא הביאו אל כל זה רק היותה כעורה בעיניו, כן ירפאו המדות הרעות כשיהיה רופאם המצוה הא-להית".

מצאנו בדברי הרמב"ם חידוש בהגדרת חוב הכתובה. לדבריו תשלום הכתובה הוא כתשלום שכר שכיר, ועל אשר רצה להפסידה חוקה הראוי לה, עליו לשלם כפל. ועל שביזה אותה והפחית מעלתה, פוחתין מעלתו בעונש מלקות, ועל אשר נמשך אחר התאוה ומאס בה וחפץ באישה אחרת, הורתה התורה שלא יוכל לשלחה כל ימיו.

והנה אף שהמוציא שם רע, מעליל כי אשתו זינתה תחתיו בעודה ארוסה, והיא נאסרת עליו ומפסידה כתובתה, משא"כ בנדוד בו טענותיו של הבעל הינן על תקופה שקדמה לנישואיהם, דבר שאין בו כדי לאוסרה עליו. מכל מקום למדנו מדברי הראשונים הנ"ל כי חיובו של המוציא שם רע במאה כסף הוא על כך שרצה להפסידה כתובתה ע"י שהעליל בדברים שזינתה עם אחר. יש בכך לימוד מסוים אף לנדוד בו הבעל התייחס אל אשתו בזלזול, וניסה לפטור עצמו מתשלום כתובה ע"י הוצאת שם רע באופן עקבי על אשתו הצנועה באופן מכוער וחסר ביסוס, על כן שורת הדין לחייבו לכל הפחות במלוא סכום הכתובה, שאינו מופרז כלל.

נציין, כי גם לו יצויר שטענותיו של הבעל היו נכונות, הרי הן בגדר "אונאת דברים", וכדברי המשנה בבבא מציעא (נט, ע"א): "אם היה בעל תשובה, לא יאמר לו זכור מעשיך הראשונים", מה עוד שמשבחר להמשיך לחיות עמה, הרי "סבר וקיבל" ומחל על כך, ועל כן, אם ממשיך

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

באונאת אשתו, יש לראות בו כגורם לגירושין, ואין להפסיד את האשה מכתובתה רק בשל העובדה שהיא זו שפתחה את התיק.

ג. אינו זן את אשתו כראוי לה

למרות שדי בזה כדי לבסס את חיוב הבעל בכתובה, לא אמנע מלהוסיף נקודה נוספת.

מעיון בפרוטוקולים השונים מדיוני הצדדים במשך שנים, ניכר שסכסוכי הכספים ביניהם היוו גורם משמעותי בגירושין. האשמות הדדיות של גניבת שיקים, לקיחת כספים ועוד היוו החלק הארי של הדיונים, הן בבית דיננו הן בזמן שהתדיינו בעבר בבית הדין בפתח תקווה. האשה חזרה כמה פעמים על כך שהבעל נהג בקמצנות.

גם בדיון ההוכחות תיארה האשה את קמצנותו של הבעל, לטענתה. מצ"ב כמה קטעים מהפרוטוקול:

"האשה: היה חג סוכות, הוא רצה ללכת לנגן, ולא נתן לי כסף, בא ובעט בי הפיל אותי על הרצפה, ניסיתי להפיל אותו ולא הצלחתי.

ביה"ד: למה בעט בכך?

האישה: שלא אגיב לו, רציתי שלא ילך ויתן לי כסף, אי אפשר לחיות?

ביה"ד: ביקשת כסף ונתן לך מכה?

האישה: כן בעט בי..."

עוד תיארה את אופן ההתנהלות הכלכלית ביניהם:

"האשה: היה נותן לי 100 ש"ח לשבוע והיה שואל מה את עושה עם זה.

ב"כ האישה: הצ'קים מה קרה איתם.

ת: היה לוקח לשכירות וחלק טובות לחברים שלו, יש בבזק ובן של איזה רב שישחררו לו את הטלפון, הצ'קים שלי ולא הייתי יודעת על מה.

ביה"ד: חוץ ממאה ש"ח נתן לך כסף כל השבוע. כל אחזקת הבית ואוכל מי שילם?

האישה: בכרטיס אשראי מהבנק שלי.

ביה"ד: כל מה ששילמתם ממך?

האישה: היה בט"ל נכנס לבנק אבטחת הכנסה, כאילו הוא לא עובד, ואני לא עבדתי כי לא נתן לי לעבוד, הייתי צריכה לעשות רשימה, הוא היה אוכל בשרים סטייקים ואני לא הייתי אוכלת. כל מה שרצה לקבל קיבל."

בענין חיוב מזונות האשה, פסק השולחן ערוך (אה"ע סט, א-ג):

"כיצד חייב במזונותיה, אוכלת ושותה ממה שהוא אוכל ושותה [...] כמה מזונות פוסקים לאשה, לחם שתי סעודות בכל יום, ופרפרת לאכול בה הפת [...] במה דברים אמורים, בעני שבישראל, אבל אם היה עשיר, הכל לפי עושרו."

חזינן אפוא, שעל הבעל לזון את אשתו באופן אופן בו הוא זן את עצמו. בנדו"ד אין בידינו ראיות לטענת האשה שהבעל זן את עצמו בהרווחה בעוד שהיא נאלצה להסתפק במועט. אך יש בידינו רגלים לדבר לכך שאכן זן את אשתו באופן מדוד, הגובל בקמצנות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בתיק הגירושין משנת תשס"ח נמצא פתק בכתב יד הבעל, בו הוא מנחה את אשתו לפרטי פרטים מהם המזונות הקצובים לה:

"250 ₪ ירקות ופירות לשבועיים, 500 חודשי. 3 סוגי פירות ולא יותר.
חלבי – 2 קוטג', 2 גבינה לבנה, 2 חלב – לנס קפה (לא חביות של חלב כמו סודה או מים). לא צהובה ולא בולגרית ולא אמריקאית (הגזמת).
דגים ועופות ובשר חודשי: 2 ק"ג בשר חודשי, 3 עופות, 4 ק"ג דגים.
לגבי שאר דברים נתייעץ ביחד על קניה חודשית. בלי קשקושים, בלי חבילות מלוחים, ובלי מאות שקלים של פיסטוק, שקדים ואגוזים".

מלבד ההגבלות שהבעל משית על אשתו בקניית המזונות, עיון קל בפתק מעלה כי במקום להתייחס לאשתו כאל שותפתו בחיים, מתייחס אליה הבעל בפטרונות, דבר שיש בו כדי לאשש מקצת מטענותיה של האשה כלפיו, ואת העובדה שחשה כשפחה. לכן, יש בדברים אלו כדי לחזק את הקביעה שהגורם לגירושין הוא התנהלותו של הבעל ויחסו המתנשא והמזלזל כלפי אשתו.

מסקנה

על הבעל לשלם לאשתו סך של 26,000 דולר עבור כתובתה תוך 60 יום.

אברהם צבי גאופטמן – דיין

לאחר העיון בדברי ידידי ורעי הרה"ג הרב גאופטמן שליט"א לענ"ד פני הדברים שונים, וכפי שיתבאר לקמן, אם אפשר ובעיני השם יוכשר.

הצדדים התגרשו בשנת 2014 לאחר כ-15 שנות נישואין. תיק הגירושין הראשון שפתחה האישה נפתח בשנת 2001, היינו כשנה או שנתיים לאחר הנישואין. אולם תיק זה אינו בפנינו, למעט מעט מסמכים על הגעה להסכמות ובקשה לסגירת התיק. בשנת 2007, היינו כ-8 שנים לאחר נישואיהם, פתחה תיק גירושין שוב. יש לציין שבמהלך ניהול התיק הקפידה אותה וחידשה אותו, עד שלבסוף נסגר מחוסר פעילות.

בתיק הנ"ל טענה האישה בארוכה בעיקר על כך שהוא בקשר עם אחותו ומקדיש לה זמן רב, עד שלעיתים אינו שב הביתה בלילות, וטענות מטענות שונות. אולם, אין בהן מהטענות שהועלו ע"י האשה כלפי הבעל בעניין הכתובה בפנינו. לכן ההנחה שלאורך כל השנים הבעל זלזל באשתו אינה נכונה לענ"ד. גם תגובת הבעל לשעבר בתיק הנ"ל הייתה כי הוא ימשיך לעזור לאחותו ואין בכך סיבה לחייבו בכתובה ולהאשימו בגירושין.

בעניין הטענה שאינו זן ואינו מפרנס, הגם שקצב לה מה לקנות ומה לא לקנות – אינו מוכיח כי לא זן כראוי לה. מעבר לכך, בתיק של 2008 כתוב שהוא נותן לה 250 ₪ לשבוע, ואין מקום לומר שבאותן השנים הסכום לא סיפק את האישה.

בנוסף, מפתחת התיק הנ"ל ועד הגשת בקשת האישה לסגירת התיק בשנת 2008 בכותבה "השם השכין שכינה בינינו", מאיין את הטענות הקשות שלה כלפי בעלה, לאחר שהיו לה שנתיים לבחון את הבעל בהתנהלותו והודיעה שהשכינה ביניהם. לכן ברור שהדברים שטוענת בפנינו אינם "כצעקתה", ולא מצדיקים תביעת גירושין ולומר שהגירושין יצאו מהבעל לשעבר.

יתרה מכך, כותבת ב"כ האישה בסיכומיה (הדגשה במקור):

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

"בסביבת שנת 2004 או 2005 עת הצדדים התגוררו ב[א'] הצדדים התווכחו, הבעל לשעבר זרק דברים, דחף את האשה ואמר לה: "פרוצה יותר טובה ממך, זונה, לקחתי אותך מבית זונות מתל אביב", דחף את האשה על המיטה ובעט ברגל שלה, האשה החלה לצעוק, הבעל לשעבר נטל הפציו ועבר לאחותו בחולון והיה מגיע כל שבוע שבועיים "ורוצה שאני ישכב איתו" (ראה עמ' לתלונה, שורות 19-24).

הרי גם אם אכן טען הבעל כבר לפני שנים רבות שעבדה בבית בושת, אם האישה בעצמה כתבה 5 שנים לאחר מכן שחזרו יחד תחת כנפי השכינה, וחזרו לחיות יחד עד פתיחת התיק השלישי, זה מכחיש את דברי הבעל שפרש ממנה מחמת כן, וכן את טענתה שזלזל בה כל השנים. ולפיכך לא ניתן להסיק מדברי הבעל כי התרחק מהאישה מספר שנים ולא ניתן לקבל מה שכתב הרה"ג גאופטמן שליט"א: "מכל מקום, אין חולק כי במשך שנים התייחס לאשתו כאל פרוצה".

בתאריך 09.06.2005 אף חתמו הצדדים בביה"ד על הסכם ממון שקיבל תוקף פס"ד, דבר המראה כי אכן חזרו להיות בקשר תקין ולא התייחס לאשתו כפרוצה.

בנוסף, יש להקשות על דברי עמיתי הרה"ג גאופטמן שליט"א, וכי יש מקום לביה"ד לטעון לבעל דין דבר שהבעל דין בעצמו לא טען? הרי האישה לא טענה שלא היו יחסי אישות, אלא להפך.

יתרה מכך, מה שטען הבעל שהתרחק ממנה ומאס בה, הרי זה עומד בסתירה לכל השנים בהם חיו יחד לאחר מכן, ורק טען כך כדי להיפטר מתשלום הכתובה, וכפי שהאישה טענה בעצמה בסיכומיה סעיף 12. זה שטען שהתבייש, אינו עומד במבחן המציאות למול בקשות האישה שהגישה מספר פעמים שהם הגיעו להסכמות.

מעבר לכך, האישה בתלונותיה למשטרה כתבה שקיים עימה יחסים. לפי זה, ממה נפשך: אם נקבל את דברי הבעל לשעבר שהוא בנתק ממנה זמן רב, יוצא אפוא שהאישה משקרת ומעלילה עליו תלונות שווא. ואם לא נקבל את דבריו, הרי נפל פיתא בבירא, ולא ניתן לחייבו בכתובה על סמך טענתו שהתנתק ממנה.

תיק הגירושין הרביעי נפתח בתאריך 02.09.2013. האישה במילותיה הראשונות בכתב התביעה מבקשת את כתובתה, וכל טענותיה הם פיננסיות בלבד. כמובן, כתבה אף את הטענה שהבעל מסייע לאחותו פיננסית בשעה הוא מזניח אותה.

גם בדיונים הועלו רק מחלוקות פיננסיות.

בתיק זה התמשכו ההליכים בענין הכתובה וחלוקת רכוש זמן רב, והטענות התחלפו להן מדי פעם, ויש קושי רב לברר את האמת. זה אומר בכה וזה אומר בכה. בנוסף, האישה פתחה ארבע פעמים תיק גירושין, ועליה להוכיח את טענותיה, שמחד גיסא לא הוכחו, ומאידך גיסא גם טענות הבעל לא הוכחו.

לאור האמור, הפשרה שהושגה בתאריך י"ג בכסלו תשפ"ב (17.11.2021) היא ראויה לחלוטין. יש לציין ש-26,000 דולר ערכם כ-90,000 ₪. לפיכך 30,000 ₪ היא פשרה ראויה, ומעתה – לאחר הסיכומים – יש לפוסקה כפשרה קרובה לדין.

אולם, מאחר שהבעל לא עמד בהצעת הפשרה הנ"ל ונדרש מהאישה להוציא הוצאות ולנהל הליכים ארוכים ומייגעים כנגד הבעל, לפיכך על הבעל להוסיף להצעת הפשרה דאז 10,000 ₪ נוספים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מסקנה

על הבעל לשעבר לשלם עבור חוב סך 40,000 ₪ עבור כתובתה.

עובדיה חפץ יעקב – דיין

לאחר העיון בדברי עמיתי וידידי הרה"ג גאופטמן שליט"א והרה"ג יעקב שליט"א, הנני מצטרף לדעת הרה"ג יעקב שליט"א, וזאת מהטעמים הבאים:

א. האישה פתחה 4 פעמים תיק גירושין. על כן, על האישה מוטלת החובה להוכיח שהיא זכאית לכתובה.

אמנם מעבר לעניינים הכספיים, וכן לטענה שהבעל העדיף את אחותו על פניה, היו לאישה טענות קשות כלפי הבעל לשעבר על התנהגות והתנהלות לא ראויה כלפיה במהלך הנישואין, והבעל אף נחקר על כך במשטרה. אולם, הבעל הכחיש מכל וכל את כל טענות האישה, הן בכל הדיונים בתיקי הגירושין וכן מול חוקר המשטרה, וכן בדיונים שהיו בבית דינו לעניין תביעת האישה לכתובה, ואף טען טענות קשות נגד האישה. על כן, אין מקום לחייב את הבעל במלוא כתובה על פי זה.

ב. הסיבה העיקרית שעליה התבסס ידידי ועמיתי הרה"ג גאופטמן שליט"א, לחייב את הבעל במלוא הכתובה הייתה שהבעל הינו "מוציא שם רע".

אחר העיון ובמחילה מכת"ר, דיין "מוציא שם רע" לא שייך לנד"ד, מהסיבות הבאות:

1. על סמך מה התבססה ההנחה שיש כאן "מוציא שם רע"? על סמך מה התבססה ההנחה שטענות הבעל אינן נכונות? על סמך מה התבססה ההנחה שהאישה הייתה כל חייה "כשרה וצנועה"? האם על סמך "דרישה וחקירה" שלא הייתה בנד"ד כלל?

2. עמיתי וידידי הביא את דברי הרמב"ן (דברים פרק כב פסוק יט):

"וטעם וענשו אתו מאה כסף - אחרי המלקות הנדרש "מויסרו אותו" (כתובות מו א). כי המנהג לכתוב לכתולה מוהר חמשים כסף, והנה זה הוציא עליה שם רע בעבור שנאה ורצה להוציאה בלא כלום ולכן ענשו הכתוב במאה כסף, כי התורה תעניש בכפל, כענין שנים ישלם (שמות כב ג). אף על פי שהכתובה מדבריהם, למי שיתנה עמה, או ישאנה סתם, אבל המנהג היה לכתוב מוהר לכתולות, כמו שנאמר (שם שם טז) כמהר הבתולות והרוב יעשו כן. ואם לא היתה כתובה לאשה הזאת, למה ישלם עליה עלילות דברים מפני שבא עליה ושנאה, יכתוב לה גט ויפטר ממנה, דכתיב (מלאכי ב טז) כי שנא שלח".

אך דברי הרמב"ן אינם שייכים למקרה שלפנינו, וזאת מהטעמים הבאים:

א) דברי הרמב"ן מתייחסים למקרה שבני זוג נשואים והבעל מוציא שם רע על אשתו בזמן שהם נשואים כדי לגרשה ללא כתובה. אך במקרה שלפנינו, בכל שנות הנישואין, ובכל התיקים והדיונים שהיו בביה"ד, הבעל כלל לא העלה את הטענה הנ"ל. רק פעם אחת הועלה עניין זה בכתב תביעה של האישה, אך בכל הדיונים, עניין זה כלל לא הועלה.

יתירה מזאת, בכל התיקים ובכל הדיונים שקדמו למתן הגט, האישה כלל לא טענה שהתנהגות הבעל כלפיה, נובעת מהשמצות שהייתה זונה בעבר. אמנם

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

האישה טענה מספר פעמים שהבעל מקלל אותה ומתנהג אליה באופן לא מכובד, אך אם אכן, כפי דברי עמיתי שליט"א, עניין "הוצאת שם רע" ו-"אונאת דברים", היו צריכים לעלות בבסיס הדיונים והטענות, הן על ידי הבעל והן ובעיקר על ידי האישה, שהיא זאת שפתחה את כל תיקי הגירושין. כמו כן, אם במשך כל שנות הנישואין, הבעל לא הפסיק להשמיץ אותה ולהתנהג אליה בזלזול מוחלט ובעלבונות בלתי פוסקים, עקב מחשבות פסולות על היותה זונה בעבר, מדוע הסכימה שלוש פעמים לחזור לבעלה לשלום בית בסמוך לפתיחת תיק גירושין על ידה.

עצם העובדה, שהבעל העלה טענה זאת לראשונה רק כ-8 שנים לאחר הגירושין, במסגרת תביעת האישה לכתובה, מחזק את ההנחה וההשערה, שעניין זה לא הועלה או כמעט ולא הועלה במהלך הנישואין, וודאי שלא זאת הסיבה שבעטיה הצדדים התגרשו, ועל כן, אין מקום לטעון שבזמן הנישואין הבעל "הוציא שם רע" על אשתו, או שהייתה "אונאת דברים", ושהבעל עלב בה והשמיץ אותה ללא הרף תוך האשמות בגין "עבודתה" מהעבר. הסיבה שהבעל לשעבר העלה טענה זאת לראשונה רק כ-8 שנים לאחר הגירושין, הייתה כי חשב שבכך יפסידה כתובתה. על כן, אין כלל מקום לומר שיש במקרה שלפנינו "הוצאת שם רע" או "אונאת דברים".

ב) "טענת שם רע" היא כאשר טוען שזינתה בהיותה ארוסה או שזינתה תחתיו ורוצה להפסידה כתובתה, אך לא במקרה שלפנינו, שטוען שעסקה בזנות לפני הנישואין, טענה שאין בה בכדי להפסידה כתובתה.

ג) "מעשים שבכל יום", שבעל טוען על אשתו שזינתה תחתיו וזאת במטרה להפסידה כתובתה, וכי נעלה על דעתנו, לטעון נגד הבעל שהוא "מוציא שם רע", ללא בדיקה כלל שטענותיו שקריות?

על כן, אין כלל מקום להנחה שהבעל לשעבר הינו "מוציא שם רע", או שיש בהם "אונאת דברים", ולא ניתן לחייבו במלוא הכתובה על פי זה.

ג. אמנם כאמור, לא ניתן לחייב את הבעל לשעבר במלוא הכתובה, אך ניתן לחייבו בחלק מהכתובה, וזאת מהטעמים הבאים:

1. האישה פתחה ארבע פעמים תיקי גירושין, ובכל הפעמים היו לה טענות על כך, שהבעל מקלל אותה באופן קבוע במלים קשות וכן מגדף אותה ומבזה אותה. בכתב תביעה אחד טענה שהבעל היה אלים כלפיה. בדיונים לעניין הכתובה, טענה הן לעניין האלימות והן שכפה עליה יחסי אישות בניגוד לרצונה. אמנם טענות אלו לא הוכחו, אך לא ניתן להתעלם מטענותיה של האישה שלדבריה חייתה חיים של צער וסבל ולא של כבוד.

2. לדברי הבעל לשעבר, חיו בחדרים נפרדים זמן רב וזאת עקב חשדותיו כלפי אשתו וכאמור לעיל. יוצא מדברי הבעל לשעבר, שנמנעו ממצות "עונה" בעטיו של הבעל. אמנם האישה הכחישה שהיו בחדרים נפרדים, אך לדברי הבעל לשעבר, לא ניתן להסיק שהגירושין היו בעטיה של האישה, או בעטיה של האישה בלבד. יש לציין, שאמנם האישה הכחישה את דברי הבעל לשעבר, על נתק ביחסי אישות, אך האישה

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

טענה שהבעל לא קיים את מצות עונה כדין, בניגוד לרצונה ולא על פי ההלכה היהודית.

3. כל טענותיה של האישה, מתמקדות בכך שהבעל כלל לא עמד בתנאי הכתובה: הן לעניין היחס המזלזל ואי הכבוד כלפי אשתו כולל קללות, הן לעניין האלימות, הן לעניין הצורך לפרנס אותה, והן לעניין חיוב "עונה".

על כן, יש לחייב את הבעל לשעבר בחלק מהכתובה.

ד. לעניין שיעור גובה הכתובה לתשלום:

בתאריך י"ג כסלו תשפ"ב (17.11.2021), הצדדים הגיעו להסכם גירושין שקיבל תוקף של פס"ד כדלהלן:

"לסיום ההליכים בתיק הכתובה הסכימו הצדדים כדלקמן:

א) הבעל לשעבר מתחייב לשלם לאישה סך 30,000 ₪ בארבעה תשלומים חודשיים שווים של 7,500 ₪ עד ה-5 לכל חודש החל מתאריך 05.12.2021. הסכום הנ"ל יועבר לחשבון האישה בבנק..."

"בסופו של יום", אמנם הבעל לשעבר חזר בו מההסכם וזאת לדבריו, כי אין לו כסף לשלם, אך לא ניתן להתעלם מכך, ששני הצדדים ואף האישה, הסכימו לסך הנ"ל. הסכמת האישה לפשרה הנ"ל, מבטאת את רצונה להימנע מדיון הוכחות, כאשר אין כלל ודאות שתוכל להוכיח את דבריה לזכות במלוא הכתובה.

בדיון ההוכחות, מעבר לטענות האישה שהוכחו על ידי הבעל לשעבר, וכן עניין "הוצאת שם רע", שכאמור לעיל, אין בהם בכדי לחייב את מלוא הכתובה, לא היה שינוי נסיבות מהותי, שבעטיו יש מקום לשנות את הצעת הפשרה המוסכמת בסך של 30,000 ₪.

אך, מאחר שהבעל לשעבר, חזר בו מההסכם, וכתוצאה מכך, התקיים דיון הוכחות ארוך והיה צורך בהגשת סיכומים וכן תגובה לסיכומים, ונגרמו לאישה הוצאות רבות, ואף אם לא היו הוצאות בסך של 10,000 ₪ – עקב הנימוקים האמורים בסעיף ג' לעיל, יש מקום לחייב את הבעל לשעבר יותר ממה שנקבע בהסכם, על כן, הנני מצטרף לדעת ידידי ועמיתי הרה"ג יעקב שליט"א לחייב את הבעל לשעבר בפיצוי כתובה בסך של 40,000 ₪.

כאמור לעיל בהסכם הגירושין, זכות הבעל לשעבר לשלם סכום זה, בחמשה תשלומים חודשיים שווים בסך של 8,000 ₪, עד ה-5 לכל חודש, החל מתאריך 5/1/2023. הסכום הנ"ל יועבר לחשבון האישה בבנק [...].

אהרן דרשביץ – אב"ד

לאחר העיון בדברי כת"ר שליט"א, אבהיר שוב כי סיבת חיובו של הבעל לשעבר בתשלום הכתובה אינה מפאת היותו "מוציא שם רע", שאכן אינו דומה "מוציא שם רע" הטוען על מעשי אשתו תחתיו, לנדוד"ד, בו טענותיו של הבל לשעבר נוגעות לתקופה שקדמה לנישואיהם.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

סיבת חיובו של הבעל הינה בשל "אונאת דברים" ממושכת כלפי אשתו. הצהרת הבעל לפיה התייחס לאשתו במשך שנים כ"פרוצה" מבלי כל ביסוס (תמך יתדותיו באמירה של חבר שהאשה התגוררה ברחוב מסוים, שיש להסיק מעצם המגורים בו על עיסוקה של אשתו), יש בה כדי להצביע על כך ש"הגירושין יצאו ממנו" (כהגדרת הטור). בדברי, הבאתי דוגמה נוספת מהאופן בו התייחס לאשתו בענייני כלכלת הבית, דבר שיש בו כדי להצביע על כדי לחזק את טענות האשה.

דברי הראשונים לגבי "מוציא שם רע" הוזכרו כדוגמה לחומרה בה התייחסו למי ש"פחת מעלתה [של אשתו] והוציא עליה קול הזנות" בניסיון להפסידה כתובתה.

עוד נטען ע"י כת"ר שליט"א כי "מעשים שבכל יום", שבעל טוען על אשתו שזינתה תחתיו וזאת במטרה להפסידה כתובתה, וכי נעלה על דעתנו, לטעון נגד הבעל שהוא "מוציא שם רע", ללא בדיקה כלל שטענותיו שקריות. ע"כ.

גם השגה זו על דברי נובעת מההבנה שלדעתי יש לחייב כתובה בשל "הוצאת שם רע" של הבעל כנגד אשתו. לאור הבהרתי הנ"ל מבואר כי לא ניתן להשוות בין הצורך לברר טענת בעל להפסיד אשתו מכתובתה בשל העובדה שזינתה, לדבריו, לבין עלבונות של בעל כלפי אשתו במשך שנים, על התנהלותה קודם נישואיו עמה, שאין כל עניין בבירור הדברים, בין אם נכונים הם בין אם לאו.

באשר להשגותיו של עמיתי הגר"ע יעקב שליט"א, אציין כי אף שטענות הבעל כי פרש מאשתו במשך שנים הוכחו ע"י האשה [ובעצם יש בפנינו הודאת בע"ד מול הודאת בע"ד], מ"מ אין זה מגרע מחומרת טענותיה באשר ליחסו המשפיל כלפיה, דבר שקיבל חיזוק מדברי הבעל בדיון, כפי שהתבאר לעיל. בנוסף לכך, העובדה שהאשה לא טענה בכתבי התביעה את הטענות הללו אינה מגרעת מנאמנותה, כאשר אף במהלך הדיון ניכר היה שקשה עליה לחשוף בפני אחרים את הקשיים האישיים שהיו מנת חלקה במהלך נישואיה.

אברהם צבי גאופטמן – דיין

בתשובה לדברי אב ביה"ד כתב הרב גאופטמן שליט"א:

"עוד נטען ע"י כת"ר שליט"א כי "מעשים שבכל יום", שבעל טוען על אשתו שזינתה תחתיו וזאת במטרה להפסידה כתובתה, וכי נעלה על דעתנו, לטעון נגד הבעל שהוא "מוציא שם רע", ללא בדיקה כלל שטענותיו שקריות. ע"כ."

על פי זה עשה הבחנה וחילק בין אונאת דברים למוציא שם רע. יש להשיב על דברים אלו מפני שהחילוק הזה, על אף שהינו נכון בדרך כלל, אולם אינו נכון בתיק זה, שהרי גם בעניין אונאת דברים "מעשים שבכל יום" שנעשים ונטענים במהלך דיונים לגרום הפסד לצד השני, אם זה בכתובה חלוקת רכוש או הסדרי שהות ומזונות. לפיכך לא מתקבל על הדעת שטענות הנטענות במהלך דיונים, ובפרט שהאשה הכחישה זאת וטענה שהיה עמה בקשר זוגי רציף לדבריה אפילו יתר על המידה, יהוו עילה לזכות את האשה בכתובה מלאה.

הרב עובדיה חפץ יעקב

הרב אהרן דרשביץ – אב"ד

מסקנה

לאור כל האמור, בדעת רוב, ביה"ד מחייב את הבעל לשעבר בתשלום חלק מהכתובה בסך של 40,000 ₪.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

זכות הבעל לשעבר לשלם סך זה בחמשה תשלומים חודשיים שווים, בסך של 8,000 ₪, עד
ה-10 לכל חודש, החל מתאריך 10/1/2023.

לדעת המיעוט, יש לחייב את הבעל לשעבר במלוא דמי הכתובה בסך של \$26,000 (שהם כ-
90,000 ₪ נכון להיום).

פסה"ד מותר לפרסום לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום כ"ו בכסלו התשפ"ג (20/12/2022).

הרב אברהם צבי גאופטמן

הרב עובדיה חפץ יעקב

הרב אהרן דרשביץ – אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה